ORĘDOWNIK POWIATU KOZMINSKIEGO

Abonament:
kwartalnie: w ekspedycji . . . . 300.00 mk.
" na poczcie . . . . 330.00 mk.
numer pojedyńczy . . . . 15.00 mk.

Dział urzędowy = nieurzędowy

Koźmin, sobota dnia 19-go sierpnia 1922 r.

Ogłoszenia:
wiersz 1-łam. nonp. na str. 6-cio łam. lub miejsce jego 20.00 mk.
wiersz reklamowy nonparelowy na stronie 3-łamowy . 50.00 mk
Dla ogłaszających z poza powiatu 100 % więcej

Nr. 66 | Za redakcję: Dział urzędowy: Starostwo; nieurzędowy: E. Kraszewski w Koźminie. Wychodzi 2 razy tyg. Ogłoszenia przyjmuje sie do wtorku i piątku godz. 9 przedpoł. | Druk: ZAKŁAD GRAFICZNY EDWARDA KRASZEWSKIEGO w KOŹMINIE. Nakład własnej księgarni. Telefon 34. Adres telegraficzny: Orędownik Koźmin | Rok 35

Wrazie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków lub tym podobnych nieprzewidzianych okoliczności wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub doodszkodowania.

Dział urzędowy

Nr. 379. Ustawa o Ogólnym Zarządzie Kraju z dnia 30. lipca 1883 r. przepisuje w § 66, aby w sprawach dotyczących spórnego postępowania administracyjnego strony dołączały dla przeciwnika odpisy wszystkich skryptów i załączonych przy nich dokumentów. Tymczasem tylko w bardzo rzadkich wypadkach przepis ten uwzględnionym bywa, ani urzędy ani też prywatne osoby doń się nie zastosują. Ze względu na to, że Senat Administracyjny nie posiada tyle sił biurowych aby brakujące odpisy przez nie kazać poczynić, dalej że takie niestósowanie się do przepisów ustawy z strony urzędów nie wchodzi i wogóle powoduje w następstwie opóźnienie spraw i koszty, za które płaci strona powodująca powyższy brak, przeto zarządzam, aby podwładne mi urzędy do tego się zastósowały i powyższe przepisy pilnie przestrzegały.

Osoby wiodące spór w spórnem postępowaniu administracyjnem, winny wnosić wszystkie pisma procesowe w takiej ilości egzemplarzy ile przeciwna strona osób liczy. — L. dz. 4685/22 St. II. —

Koźmin, dnia 10 sierpnia 1922 r.

Starosta, Czarnecki.

Nr. 380. Szosę Krotoszyn—Rawicz zamyka się aż do odwołania na przestrzeni od stacji 10, 9 do 11, 1 klm. dla budowy nowego mostu przez rzekę Orlą.

Komunikacja może się drogą polną przez gminę Wyganów odbywać — L. dz. 514/22 W. B. —

Koźmin, dnia 11. sierpnia 1922 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Czarnecki

Nr. 381. Następujące osoby zamierzają z powiatu tutejszego wyprowadzić sie do Niemiec.

1. Wilhelm Binder, osadnik z Elżbietkowa wraz z rodziną
2. Regina Hirschfeld, wdowa po kupcu z Borku wraz z córką.

Osoby i urzędy, mające jakiekolwiek pretensje do powyższych osób, zechcą się w przeciągu 6 dni w tutajszem Starostwie pokój nr. 3 zgłosić.

— L. dz. 4832 22 St. a. —

Koźmin, dnia 16. sierpnia 1922 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak
Starszy Sekretarz powiatowy

Obwieszczenia innych władz.

Nr. 382. 1. Do Kuratorjum i R. S. O. napływają bardzo liczne wnioski rodziców o wcześniejsze zwalnienie ze szkoły dzieci, obowiązanych do uczęszczania na naukę codzienną. Wnioski takie należy zwracać zawsze do kierownika odnośnej szkoły, który w sprawie zwalniania dzieci zastosuje odpowiednie przepisy. Wnioski przesyłane wprost do Kuratorjum wzgl. do R. S. O. pozostaną w przyszłości bez odpowiedzi.

2. Nadeszszy przepisy w sprawie egzaminów kwalifikacyjnych, wydziałowych i rektorskich. Interesenci mogą je u mnie przejrzeć. Zgłoszenia do tych egzaminów, majączch się odbyć w listopadzie, powinny nadejść najpóźniej do 20 września r. b.

Koźmin, dnia 14 sierpnia 1922 r.

Inspektor szkolny Chojecki.

Dział nieurzędowy

Sprawy polskie

NARADY WOJEWODÓW.

Warszawa, 8. 8. (A. W.) Dziś rano w Ministerstwie spraw wewnętrznych odbyły się obrady zjazdu wojewodów, poświęcone sprawie przeprowadzenia wyborów. Na posiedzeniu rannem omawiano sprawę wolności i swobody wyborów, przytem szczególnie podkreślono i jednomyślnie uznano, iż stanowisko władz w okresie wyborczym winna cechować zupełna objektywność, dalej sprawy związane z akcją wyborów oraz z wydaniem odpowiednich instrukcyj. Obrady odroczono do popołudnia.

Warszawa, 9. 8. (K. P.) W zjeździe wojewodów z całej Rzeczypospolitej Polskiej wziął udział także wojewoda śląski p. Rymer. Po zagajeniu ministra Kamieńskiego referent p. Rutkowski przedstawił na tle ordynacji wyborczej zakres działania władz administracyjnych pierwszej i drugiej instancji. Dr. Ratte przedstawił sprawę obywatelstwa, o ile wiąże się ze sprawą udziału w wyborach, a referent Ożyński sprawę zgromadzań w okresie wyborczym.

WIELKI LOS LOTERJI PAŃSTWOWEJ.

Warszawa, 9. 8. (K. P.) We wczorajszem losowaniu I. klasowej loterji państwowej główna wygrana padła na nr. 95 398, pół miljona wygrał nr. 35 677, ćwierć miljona nr. 23 999, 150 000 mk. nr. 39 563 i 39 556.

ODZNACZENIE REKTORA ŚWIĘCICKIEGO.

Warszawa, 9. 8. (AW.) Prezydent Rzeczypospolitej francuskiej odznaczył Legją Honorową 3 lekarzy polskich mianowicie: ministra zdrowia, dr. Chodźkę, rektora uniwersytetu warszawskiego dr Mazurkiewicza i rektora uniwersytetu poznańskiego dr. Święcickiego.

PODROŻENIE GAZET.

Warszawa, 9. 8. (KP) Od wczoraj poszczególne egzemplarze pism warszawskich podwyższono w cenie za pisma polskie na 50 mk., pisma żydowskie na 75 mk. za egzemplarz.

Ze świata

Nowy olbrzym morski. Gdańsk, 8. 8. (K. P.) Puszczenie na wody olbrzyma „Columbusa" ze stoczni Siechau w dniu 17 czerwca, jak wiadomo, nie odbyło się. Olbrzym zatrzymał sie w połowie drogi, grożąc załamaniem. Zarząd stoczni sprowadził pasy hydrauliczne z Hamburga i po siedmiu tygodniach pracy — dziś kolos spoczął całkowicie na wodach. Jest on zakupiony przez Norddeutscher Lloyd.

Monety sowjeckie. W Rosji wybija się monety srebrne. Pracuje nad tem jedyna rosyjska mennica, znajdująca się w twierdzy petropawłowskiej w Piotrogrodzie. Wybito dotychczas monet srebrnych nk 5 milj. rubli. Są to monety na 10, 15, 20 i 50 kopejek i sztuki 1 rublowe, zawierające 90 procent srebra i 10 procent miedzi. Na pierwszy rzut oka przypominają one carskie monety srebrne. Dopiero po bliższem wejrzeniu spostrzega się zamiast orła herb rządu sowieckiego, młot i sierp. Nie brakuje też napisu „Proletarjusze wszystkich krajów łączcie się". Pieniędzy tych na razie nie puszcza się w obieg, gdyż rząd zamierza wybić ich ilość jak największą. Przypomnieć bowiem należy, że przed wojną było w obiegu pieniędzy srebrnych na pół miljarda. O takiej sumie nikt w tej chwili naturalnie nie myśli. Istnieje jednak zamiar, zebrać taką ilość srebrnej monety, iżby ona mogła być podkładem dla mających być wydanych nowych banknotów.

Komunikaty

Z poczty. Od dnia 15 sierpnia 1922 r. zaprowadza się wzajemną wymianę paczek pocztowycs pomiędzy Polską a W. M. Gdańskiem. W obrocie wzajemnym dopuszcza się paczki z podaną wartością do 1000 franków w złocie. Waga paczek nie może przekraczać 20 kg.

Wiadomości pozamiejscowe

Straszna katastrofa kolejowa na drodze do Lourdes. Na drodze do Lourdes między stacjami Mielan a Nillecomtad zdarzyła się dnia 1-go sierpnia straszna katastrofa kolejowa. Dwa pociągi, naładowane pielgrzymami każdy wiozący po kilku tysięcy osób, jechały jeden za drugim w odległości 20 minut drogi. Była godzina 5. rano, gdy pierwszy pociąg począł wspinać się pod górę za stacją Mirande. Wzniesienie jest w tem miejscu bardzo raptowne. Blisko wieszcholka maszyna pociągu przestała nagle funkcjonować, z przyczyn bliżej niewyjaśnionych. Maszynista nie mógł nawet zatrzymać pociągu, gdyż hamulce odmówiły także posłuszeństwa, a przytem szyny były wilgotne po niedawnym deszczu. Pociąg począł powoli staczać się w tył. Potem wskutek własnego ciężaru, toczył się coraz szybciej po spadzistej drodze. Katastrofa była nieuniknioną i nie było sposobu zawiadomić jadący z tyłu pociąg o tem, co mu grozi.

Pędzacy z góry pociąg tylnemi wagonami wpadł na lokomotywę jadącego za nim pociągu. Wagony ostatnie zostały rozbitę na miazgę. Pogruchotane ściany, pokręcone sztaby żelaza zasłały tor, jęki umierających i krzyki rannych, błagania o pomoc rozdzierały powietrze. Mieszkańcy okoliczni nadbiegli z pomocą i rozpoczęli wydobywanie nieszczęśliwych z pod gruzów. Do południa wydobyto czterdzieści zabitych i przeszło pięćdziesiąt rannych osób. Specjalny pociąg z lekarzami i apteką przesłany został na miejsce katastrofy; rannych przewożono do szpitala w Tarbes, a samochody szpitalne wojskowe pomagały przy przewozie. Władze sądowe rozpoczęły śledztwo na miejscu, chcąc ustalić, kto jest odpowiedzialny za wypadek

Niebezpieczna namiętność. W czasie podróży do Włoch pewien angielski zbieracz starożytności o mało co nie przepłacił życiem swojej pasji. Oto w pewnym magazynie starożytności znalazył on między rozmaitymi drobiazgami stary pierścień o dziwacznej formie. Oglądał go starannie dookoła. przyczem zadrapał się o dziób ptasi, zdobiący pierścień; nie zwrócił na to uwagi, kupił wraz z innymi antykami i poszedł do domu. Niebawem poczuł się dziwnie nieswojo, zawołał natychmiast lekarza, ten zaś skonstatował zatrucie krwi. Zbadano pierścień i stwierdzono, że jest to stary włoski „pierścień śmierci", który w ptasim dzióbku zawierał jeszcze tyle trucizny, iż wystarczyła ona na wywołanie objawów zatrucia.

(Kto nie może być nauczycielem?) Ministerstwo zdrowia wydało rozporządzenie, że nauczycielem szkół publicznych nie może być osoba o pewnych wadach fizycznych. Należą do nich: rażący wygląd zewnętrzny, a więc wydatne kalectwo i ułomność, wybitne zniekształcenie i zeszpecenie twarzy, wyraźne tyki i grymasy. Dalej widoczna, zwłaszcza zaraźliwa choroba skórna, przykra, cuchnąca woń z ust, cuchnący wyciek z nosa: rozwinięta albo rozwijająca się poważna choroba organiczna narządów wewnętrznych: serca, płuc, nerek i innych organów. Nieprawidłowy i nienadający się naprawić za pomocą szkieł wzrok i nieprawidłowy słuch. Napady epilepsji, przebyta ciężka choroba umysłowa, nadmierna, stała pobudliwość i wybuchowość, rozwijająca się poważna choroba nerwów, objawy alkoholizmu.

Piotrków. (Morderca prosi o rozstrzelanie). Onegdaj odbyła się w Piotrkowie rozprawa sądowa przeciwko Wojciechowi Opalowi, oskarżonemu o zamordowanie ojca i matki. W toku przesłuchania zeznał Opala, że rzeczywiście popełnił morderstwo, a popełnił je nie zdając sobie sprawy z tego, co czyni. Miał jakiś dziwny sen, który go popchnął do tego szalonego czynu. Z przebiegu śledztwa dało się ustalić, że Opala jest człowiekiem normalnym i że po zamordowaniu rodziców zamierzał jeszcze odebrać życie nieletniej siostrze. Po przesłuchaniu świadków. kiedy obrońca usiłował wykazać mimo wszystko brak winy u podsądnego, usiłując udowodnić, że działał on pod wpływem jakiegoś niepojętego przymusu, powstał podsądnymi oświadczył głośno i wyraźnie: nie słuchajcie go, chcę, aby mnie rozstrzelano. Po naradzie wydał też sąd wyrok skazujący Opalę na śmierć przez rozstrzelanie.

Ożenku dla Mieszkania. Według pism berlinskich urzędy ciwilne w stolicy Niemiec stwierdziły ogromny wzrost małżeństw pomiędzy mężczyznami młodymi, liczącymi po dwadzieścia kilka lat, z kobietami 40 i 50-letniemi, przeważnie wdowami po ofiarach wojny.
Główną przyczyną tego niezwykłego zjawiska jest brak mieszkań. Amatorzy stanu małżeńskiego wiedzą dobrze, iż związek taki uwalnia ich od niemałej w obecnych czasach troski poszukiwania mieszkania i kupowania mebli; idą więc chętnie pod jarzmo, zamykając oczy na wiek i wygląd przyszłej towarzyszki życia. Ostatecznie do wszystkiego przyzwyczaić się można.

Jak dalej stwierdzają urzędy derlinskie, małżeństwo młode coraz częściej urządzają się w ten sposób, że para nowożeńców lokuje się w mieszkaniu rodziców pana lub panny młodej, dzieląc z nimi koszta utrzymania.

Ruch wydawniczy

Rolnicza literatura zawodowa zostanie wkrótce wzbogacona podręcznikiem do książkowości rolniczej, p. t. **„Rachunki Rolnika-Praktyka"**, który został opracowany przez M. Pacoszyńskirgo. zaprzysiężonego rewizora ksiąg, autora wielu prac ekonomiczno-rolniczych. Książka ta nakładem Tow. Akc. Drukarnia Pomorska w Grudziądzu ukazała się w pierwszych dniach lipca b. r. W naszej literaturze rolniczej dotychczas dawał się odszuwać brak dobrego podręcznika do nauki rachunkowości, obejmującego całokształt różnorodnych obliczeń buchalteryjnych w rolnictwie. Lukę tę zapełnia wspomniane dzieło. Podręcznik zawiera wszystkie wskazówki, objaśniające prowadzenie uproszczonej książkowości w większych i mniejszych gospodarstwach, obliczenie dochodowości majątku, zestawienie statystyki, obrachunki gospodarcze i t. p. Liczne tablice i wzory ułatwiają w wysokim stopniu zapoznanie się z metodą książkowości, wyłożona przez autora. Podręcznik ten odda nieocenione usługi nietylko rólnikom-praktykantom, lecz, także znacznemu zastępowi uczącej się młodzieży szkół rolniczych i kursów. Bliższych informacyj zasięgnąć można w Tow. Akc. „Drukarnia Pomorska", Grudziądz (Pomorze).

Walne Zebranie

podpisanej spółdzielni odbędzie się w niedzielę dnia 3 września o godz. 1-szej po południu na sali p. Szyszki (Resursa) w Gostyniu

Porządek obrad.

1. Zagajenie i wybór prezydjum,
2. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadz., na rok 1921/22
3. Sprawozdanie rewizora Spółdzielni,
4. Przyjęcie bilansu rachunku strat i zysków oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej,
5. Podział czystej nadwyżki,
6. Zmiana ustaw,
7. Wybór 1/3 członków Rady Nadz i uzupełnienie,
8. Wnioski bez uchwał.

Sprawozdanie kasowe będzie wyłożone od 17 sierpnia 1922 r. w lokalu Spółdzielni.

„Zgoda“ Spółdzielnia Spożywców
Spółka zap. z ogr. odpowiedzialnożcią
w Gostyniu

Rada Nadzorcza prezes

Zaginął

pies od polowania bronzowy, pod brzuchem miał chrostę a obręcz skórkową. Proszę oddać za wynagrodzeniem.

Leśniczówka Biała Róża pod Kobylinem

Sołectwo Kupczyk

Bank Koźmiński

Sp. z nieogr. odpow. w Koźminie.

Konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędności w Poznaniu nr. 200558, w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Ostrowie oraz w Banku Związku w Poznaniu

przyjmuje

Oszczędności

płaci procent według umowy i załatwia szybko i tano — wszelkie sprawy wchodzące w zakres bankowości —

Teraz jest czas

sprzątnięte zboże zabezpieczyć!

Najkorzystniej uczynić to można w Krajowem Ubezpieczeniu Ogniowem :-: :-:

Najlepiej Wam doradzi w tem ajentura **W. Schwintowski**

zast. procesowy w Koźminie, Murna 24 Tel. 83

Wnioski bezpłatnie!

Kto ma zamiar majątek, gospodarstwo lub kamienice

kupić lub sprzedać

może się zgłosić

Wer die Absicht hat ein Gut, Landwirtschaftliches Anwesen oder Haus

zu kaufen oder verkaufen

der melde sich beim Vermittelungsbüro

W. Wojcieszyński Koźmin

biuro pośrednicze, Pleszewska 7

Szkolną mapę Polski

Tomaszewskiego cena 400,— mk.

jako też polityczną mapę

Europy Bazewicza cena 1000,— mk.

poleca

Księgarnia E. Kraszewskiego
w Koźminie

Wydawnictwo Orędownika

„W imieniu wszystkich Producentów Rolnych powiatu Koźmińskiego

składam publicznie gorące podziękowanie

wszystkim Obywatelom miast Borku, Koźmina i Pogorzeli za skorą i chętną pomoc udzieloną ziemiaństwu w obecnym trudnem położeniu, oraz tym poszczególnym pracownikom miejscowym którzy nie ulegając namowom obowiązki swoje spełniali, ratując tem część zbiorów, a przedewszystkiem udaremniając żywiołom wywrotowym ich krecią a zgubną dla ojczyzny robotę.

Modlibowski, prezes Zjednoczenia Producentów Rolnych na powiat Koźmiński

---

Maszyny i narzędzia rolnicze

Specjalność: młóckarnie, maszyn. do czyszcz. zboża, kartoflarki (syst. Harder) **itd. Seperatory do mleka pozagran. pierwszorz. fabr. w wzsystk. wielkościach**

poleca z składu z natychmiastową dostawą

Landwirtschaftl. Maschinen u. Geräte

speciell Dreschmaschinen, Getreidereiniger, Kartoffelroder Syst. Harder etc. Milchseperatoren erster ausländischer Fabrikate in allen Größen

vom Lager sofort lieferbar empfiehlt

Telefon nr. 6 **Arnold Langner, Borek** **Telefon Nr. 6**

Wszelkie towary kolonialne, delikatesy, wina, likiery i koniaki z najprzedniejszych fabryk :-: :-: :-: :-:

zawsze świeże cukierki i czekolady

poleca

po najtańszych cenach

Sämtliche Kolonialwaren, Delikatessen, Wein, Liköre und Koniaks altbekannter Firmen :-: :-: :-: :-: :-: :-:

Konfekts und Schokoladen empfiehlt

billigst

Stanisław Michalski, Koźmin

Rynek 14 Telefon 5